Læsi í leikskólanum

Íslenskuþorp í leikskólum um land allt

Læsi í leikskólanum

- Læsi í aðalnámskrá leikskóla
- Læsi í víðum skilningi
  - Umhverfi (Umhverfislæsi)
  - Samfélag (Samfélagslæsi)
  - Menning (Menningarlæsi)
  - Tölur (Talnalæsi)
  - Miðlar (Miðlalæsi)
  - Tækni (Tæknilæsi)

Erasmus+ samstarfsverkefnið ”Inclusion through Sensory Integration”

Námskrá leikskóla 2011 og 2023

Grunnþáttur: Læsi
Námssvið: Læsi - samskipti

Í leikskóla ber að skapa aðstæður svo börn fái tækifæri til að;

- eiga jákvæð og uppbyggileg samskipti,
- endurskapa upplifun sína og reynslu í leik og skapandi starfi,
- tjá sig með margvíslegum hætti,
- velta vöngum yfir eigin samfélagi og menningu sem og menningu og samfélagi annarra,
- geta ígrundað í næði,
- efla trú á eigin getu,
- eiga hlutdeild í starfi leikskólans,
- þróa læsi í víðum skilningi,
- iðka margbreytilega tjáningu,
- deila skoðunum sínum og hugmyndum,
- kynnast tungumálinu og möguleikum þess,
- þróa tungumál í leik með öðrum börnum,
- nýta tungumál á fjölbreyttan hátt - upplifanir og orð verða tækifæri til sköpunar,
- njóta þess að hlusta á og semja sögur, ljóð, þulur og ævintýri,
- nýta ritað mál í leik,
- öðlast skilning á að líkamstjáning og tákn hafi merkingu,
- nýta ólíkar leiðir og margvíslega tækni til að nálgast upplýsingar og setja fram hugmyndir sínar,
- læra á stafræna miðla, efla hæfni sína á því sviði og hagnýta sér stafræna tækni í daglegu lífi,
- verða meðvituð, gagnrýnin á stafræna tækni,
- beita stafrænni tækni í leik á skapandi hátt,
- hafa aðgang að tækni til að stuðla að jöfnun tækifæra.

eiga jákvæð og uppbyggileg samskipti í barnahópnum,

- Börn eru félagsverur sem hafa ríka þörf fyrir samskipti við aðra. Þau hafa m.a. þörf fyrir að:
  - Spyrja spurninga
  - Skiptast á skoðunum
  - Ræða hugmyndir sínar, tilfinningar og líðan

nýta ólíkar leiðir og margvíslega tækni til að nálgast upplýsingar og setja fram hugmyndir sínar,

geta ígrundað í næði,

efla trú á eigin getu,

tjá sig með margvíslegum hætti og iðka margbreytilega tjáningu

Vettvangsferðir

Tilraunir

Heimsóknir sérfræðinga

Bókalestur

Leita sér upplýsingar á netið

Fjölskynjun

- Leikur
- Hönnun
- Myndsköpun
- Tónverk
- Leikrit
- Stafræn úrvinnsla
- Sögugerð o.fl.

Inclusion through sensory integration

Inngilding með fjölskynjun að leiðarljósi

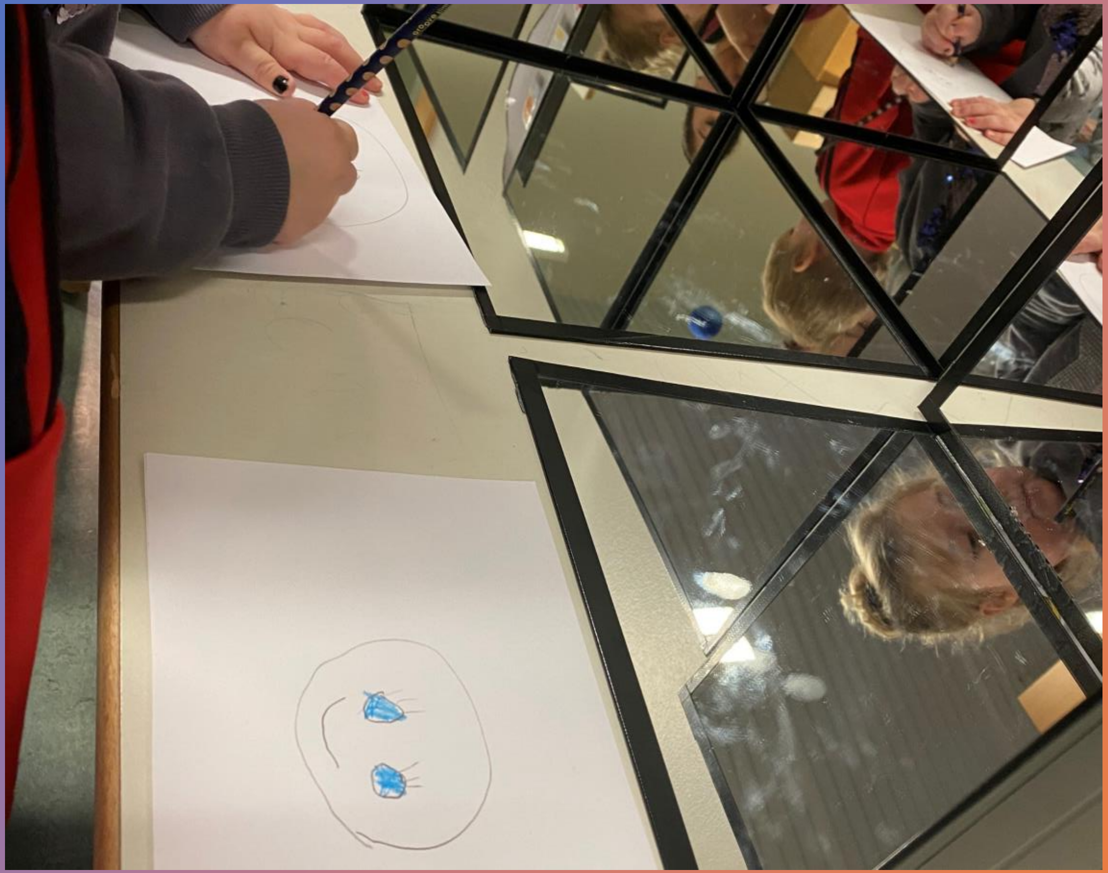

Sjón

Með hjálp sjónarinnar getum við ákvarðað lögun hlutar, lit hans og staðsetningu í rými.

Heyrn

Heyrn þróast í móðurkviði og samhliða þróast sú skynjun að nema hvaðan hljóð kemur.

Lykt

Lykt er heiti á skynjun með lyktarnemum sem staðsettar eru í nefi

Bragð

Bragðlaukar gera okkur kleift að finna bragð eins og salt, súrt, beiskt og sætt.

Snerting

Snertinemar í húðinni gera okkur kleift að finna fyrir snertingu. Lófar, iljar, varir og tunga er sérstaklega næm.

Jafnvægisskyn

Jafnvægisskynið gerir okkur mögulegt að halda jafnvægi. Jafnvægisskynfærið er staðsett í innra eyra.

Stöðuskyn

Vöðvar okkar, sinar og liðir eru með örsmáa skynviðtaka sem senda upplýsingar til heilans um hvar líkamshlutar okkar eru og hreyfingu þeirra.

Líffæraskyn

Það skyn sem segir okkur frá því sem er að gerast inni í líkamanum okkar t.d. hvort við séum svöng eða hversu hratt hjartað okkar slær.

eiga hlutdeild í starfi leikskólans

Skráningar sýndu börn leika sér í feluleik á leikvellinum. Þegar við ræddum skráninguna kom í ljós að kennari hafði verið að vinna með þjóðsöguna um Bjarna blinda og verið í feluleik með börnunum innandyra.

Feluleikur

Hugmyndir: Feluleikur

Skynjun

- Börnin fara í feluleik í vettvangsferðum þar sem þau upplifa nýtt umhverfi.
- Lesa Búkollu, börnin reyna að finna þann sem baular. Það má líka vera með bundið fyrir augun og elta hljóðið.
- Fela mismunandi hluti og leita að þeim.

Læsi

Lesa söguna í vettvangsferðum áður en farið er í feluleik.

- Sagan af Bjarna blinda
- Sagan af Búkollu

Lesa aðrar sögur sem hvetja börnin til að fara í leiki.

- Grísirnir þrír
- Geiturnar þrjár

Við fórum í feluleik í háu grasi og börnin sögðu að þau væru að fela sig í skóginum.

Feluleikur með dýrum

Barnið reynir að finna hver baular eins og Búkolla

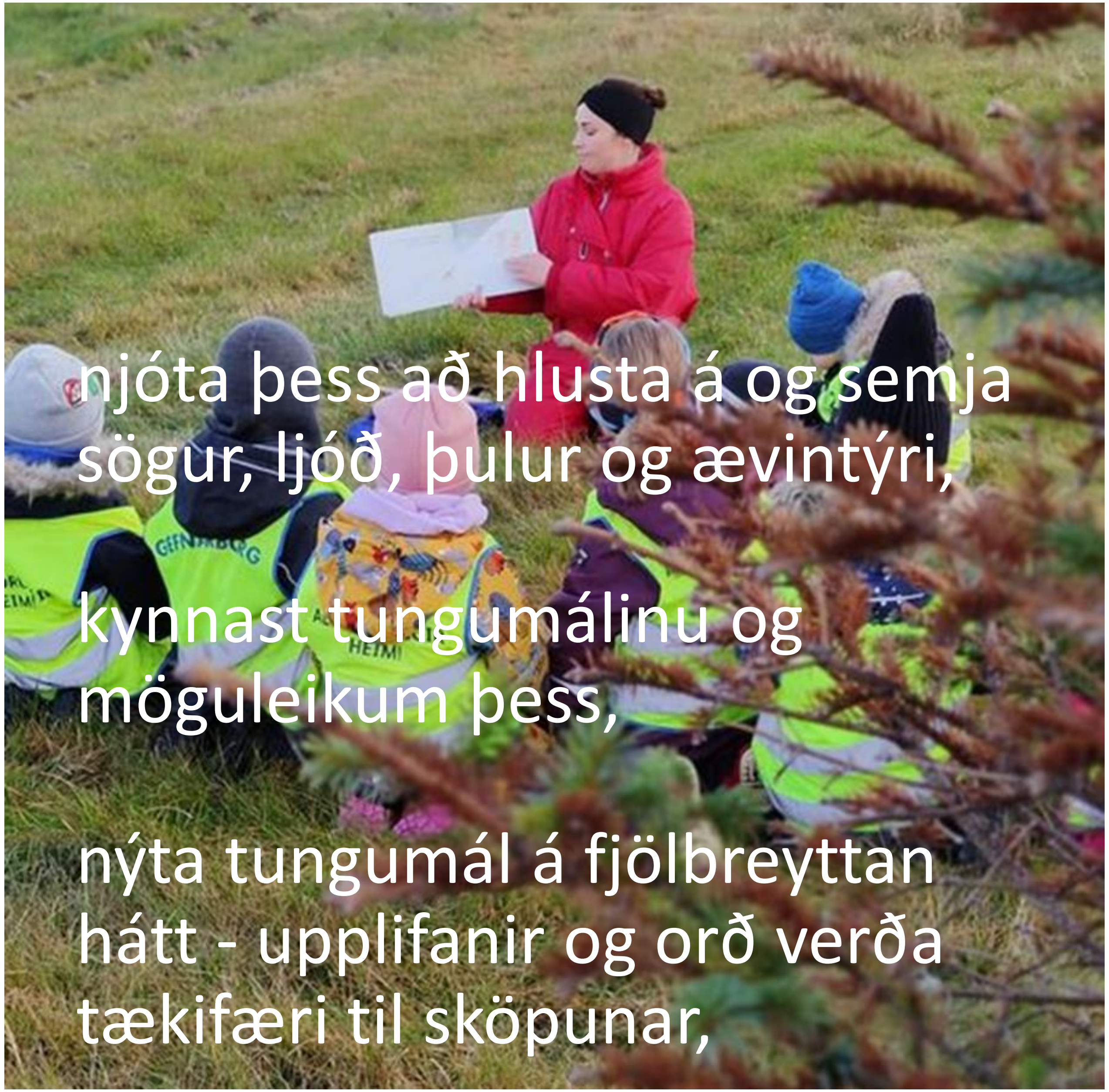

njóta þess að hlusta á og semja sögur, ljóð, þulur og ævintýri,

kynnast tungumálinu og möguleikum þess,

nýta tungumál á fjölbreyttan hátt - upplifanir og orð verða tækifæri til sköpunar,

endurskapa upplifun sína og reynslu í leik og skapandi starfi,

þróa tungumál í leik með öðrum börnum,

Börn nota ýmsar leiðir til að tjá sig og eiga í samskipti við aðra. Auk tungumálsins nota þau til dæmis ýmiss konar hljóð, snertingu. Látbragð og leikræna tjáningu, tónlist, myndmál og dans.

deila skoðunum sínum og hugmyndum,

- **Kennari:** Hvers konar stytta er þetta?
- **Birgitta:** Fótastytta.
- **Kennari:** Hvað er það?
- **Birgitta:** Með svona táslum.
- **Kennari:** Hvað merkir styttan?
- **Elmar Hrafn** segir að þetta sé hús.
- **Ómar Rafn:** Þetta er hús sem ég vil eiga heima í.
- **Birgitta:** þetta er ekki hús. Þetta er fótastytta.
- **Kennari:** Hvernig veist þú að þetta sé ekki hús?
- **Birgitta:** Að því það er ekki með þaki.
- **Kennari:** Þurfa hús að vera með þaki?
- **Börnin:** Já
- **Ómar Rafn:** Táslurnar eru þakið.
- **Birgitta:** Þetta er svo lítið.
- **Kennari:** Er það of lítið til að vera hús?
- **Birgitta:** Það er svo lítið þak fyrir táslurnar.
- **Katrín Björk:** Maður getur ekki lagst í því.
- **Birgitta:** Hann getur bara staðið, klifrað upp og staðið.
- **Kennari:** Þið eruð að segja að í húsi á maður að geta lagst út af og það verður að vera með þaki. Hvað skilgreinir hús?
- **Elmar Hrafn:** Það er með dót.
- **Birgitta:** Já húsið er ekki með sófa eða rúm eða...
- **Kennari:** Á að vera sófi og rúm í húsum sem sagt?
- **Birgitta:** Já.
- **Kennari:** Getur einhver eða eitthvað átt heima þarna?
- **Birgitta:** Nei, það getur enginn átt heima þarna. Þetta er bara stytta, tásustytta.

Hvernig má hvetja börnin til að deila skoðunum sínum og hugmyndum?

Opnar spurningar:

- Hvað?
- Hvar?
- Hver?
- Hvenær?
- Hvernig?
- Af hverju?

velta vöngum yfir eigin samfélagi og menningu sem og menningu og samfélagi annarra,

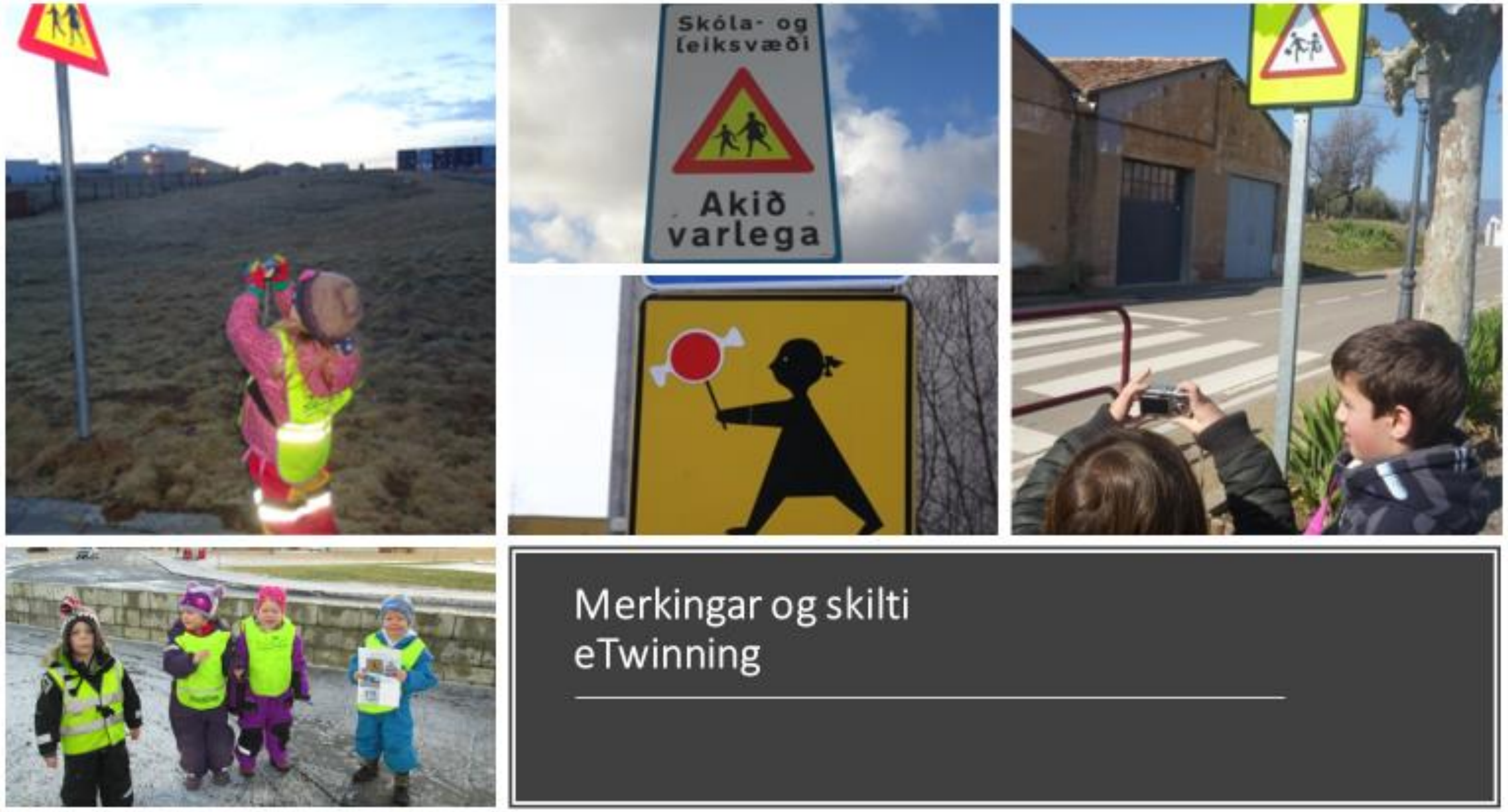

Saga var búin til þar sem skilti þriggja landa voru notuð í stað orða.

Merkingar og skilti
eTwinning

Merkingar og skilti

Skiltin sem börnin uppgötvuðu í umhverfinu voru aðgengileg á leiksvæði barnanna.

nýta ritað mál í leik,

öðlast skilning á að líkamstjáning og tákn hafi merkingu,

þróa læsi í víðum skilningi,

- Umhverfi (Umhverfislæsi)
- Samfélag (Samfélagslæsi)
- Menning (Menningarlæsi)
- Tölur (Talnalæsi)
- Miðlar (Miðlalæsi)
- Tækni (Tæknilæsi)
  - hafa aðgang að tækni til að stuðla að jöfnun tækifæra.
- Stafrænn tækni (Stafrænt læsi)
  - læra á stafræna miðla, efla hæfni sína á því sviði og hagnýta sér stafræna tækni í daglegu lífi,
  - verða meðvituð, gagnrýnin á stafræna tækni,
  - beita stafrænni tækni í leik á skapandi hátt,

Læsi í víðum skilningi þess orðs er mikilvægur þáttur samskipta. Læsi í leikskóla felur í sér þekkingu, leikni og hæfni barna til að lesa í umhverfi sitt og tjá upplifun sína, tilfinningar og skoðanir á fjölbreyttan hátt.

- ✓ Hvernig getum við sem vinnum með leikskólabörnum stuðlað að því að börnin verði læs á t.d. menningu, umhverfi eða samfélag?
- ✓ Hvaða tækifæri hafa börnin til að leika sér með tölur?
- ✓ Hvernig leita börnin sér þekkingar og öðlast færni?
- ✓ Hvernig eru samskipti barnanna og hvernig fer tjáning þeirra fram?

Læsi í víðum skilning

Færni og þekking sem við þurfum til að verða virkir þegnar í lýðræðislegu samfélagi

Umhverfislæsi

Móasmiðja útinám í leikskólanum Holti

Vindurinn
Hvað er skjól?

Hvernig verðum við vör við vindinn í náttúrunni?

Hlutir sem hreyfast í vindinum

Rosa vindur

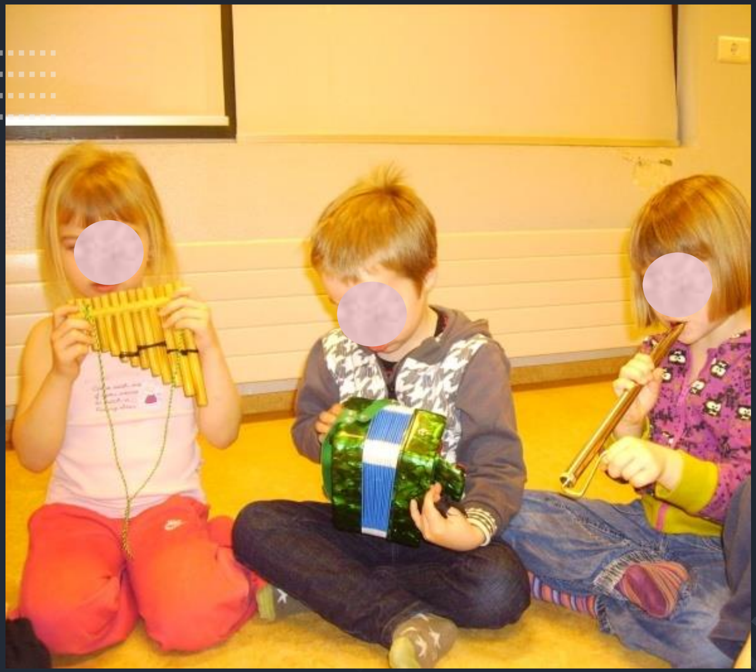

Hljóð í vindinum

Efniviður í flugdrekagerð

Hiti og kuldi
Er þetta
vindmælir?

Hvað segir mælirinn?

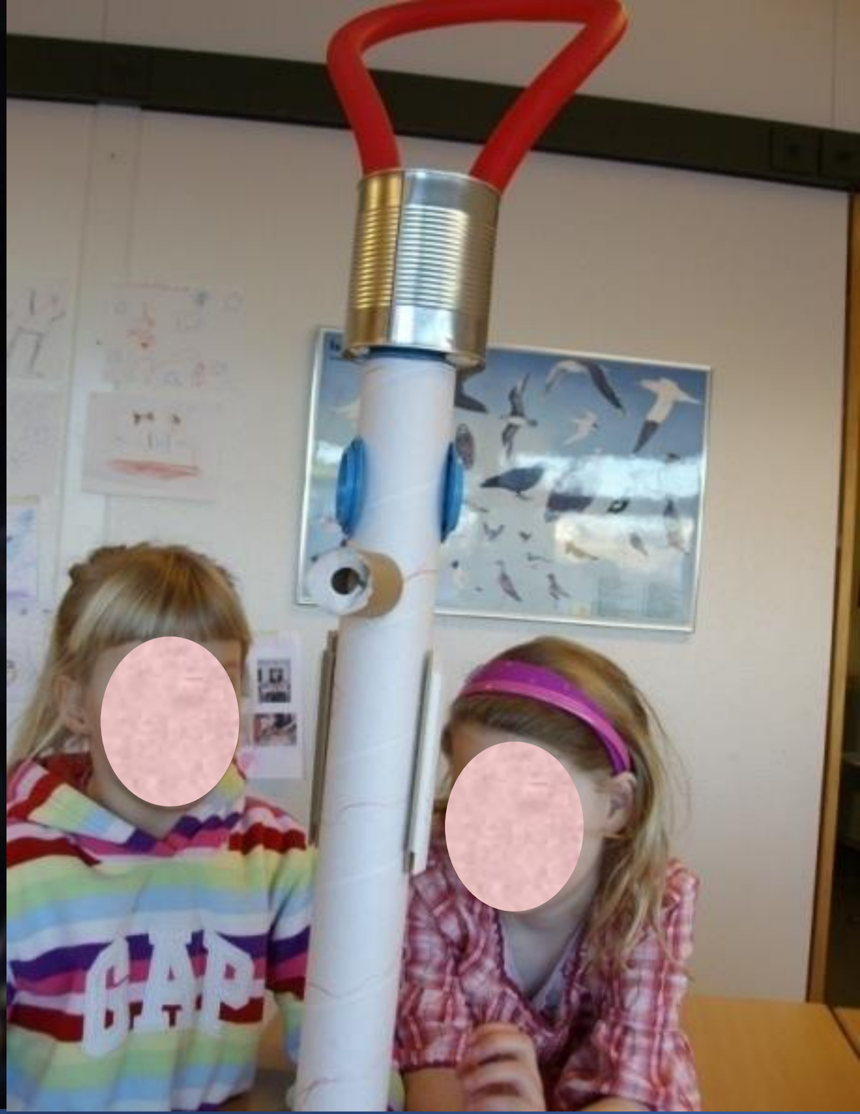

Vindmælir

Veðurathugunarstöð

Vindmælir

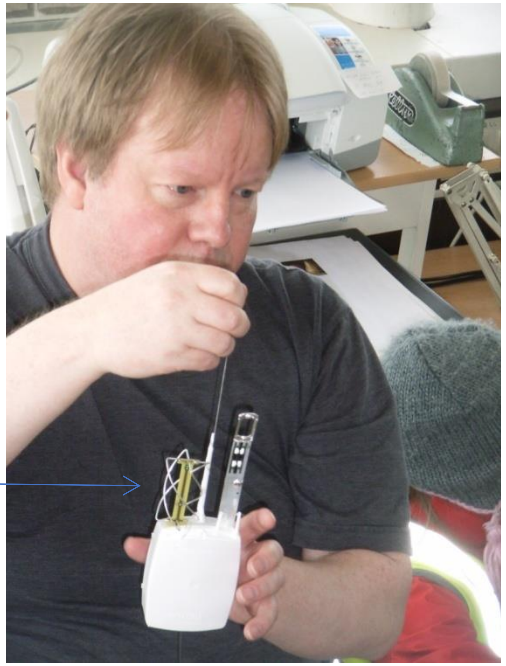

Rigningar-
mælir

Ég notaði þetta verkefni sem dæmi um umhverfislæsi en hvaða aðrar þættir læsis í viðum skilningi var unnið með í dæminu?

- Samfélagslæsi – veðurathugunarstöð
- Talnalæsi – skrifað tölur og

nýta ólíkar leiðir og margvíslega tækni til að nálgast upplýsingar og setja fram hugmyndir sínar,

Vettvangsferðir
Tilraunir
Heimsóknir sérfræðinga
Bókalestur
Leita sér upplýsingar á netið

- Leikur
- Hönnun
- Myndsköpun
- Tónverk
- Leikrit
- Stafræn úrvinnsla
- Sögugerð o.fl.

Samfélagslæsi

Að hafa tækifæri til að kanna og ræða hlutverk þjónustustofna og samgöngur í nærumhverfi skólans (skólar, elliheimili, búðir, bókasöfn, lögregla, slökkvilið, sundlaugar, íþróttahús o.fl.)

Garður

ALLIR
HEIM !

SÆB

SKUTT

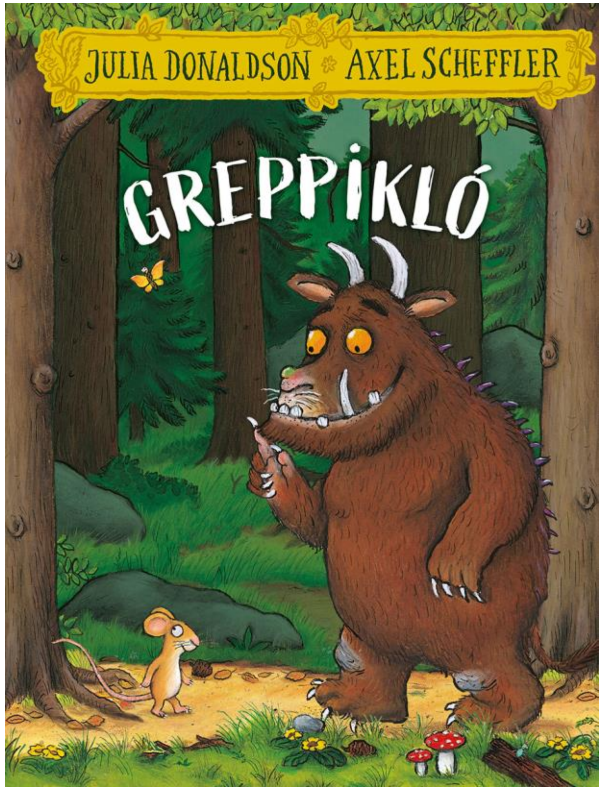

Börnin fóru í verslunarferð og leituðu að efniviði sem þau höfuð valið til að búa til Ugluís

Þegar að ísinn var tekinn úr frystinum var áhugavert að sjá hvernig ávextirnir og grænmetið röðuðust fallega í klakanum.

Dæmi frá leikskólanum Holt: Við eigum útinámssvæði í Narfakotsseylu. Því miður hefur vantað gangbraut yfir götu sem við þurfum að fara yfir. Börnin skrifuðu bréf sem þau afhentu bæjarstjóra Reykjanesbæjar. Tekið var vel í þessa ósk og strax farið í framkvæmdir!

Menningarlæsi

Skoða t.d. söfn, listaverk eða minjar.

Sögur, sagnir og lög

Talnalæsi

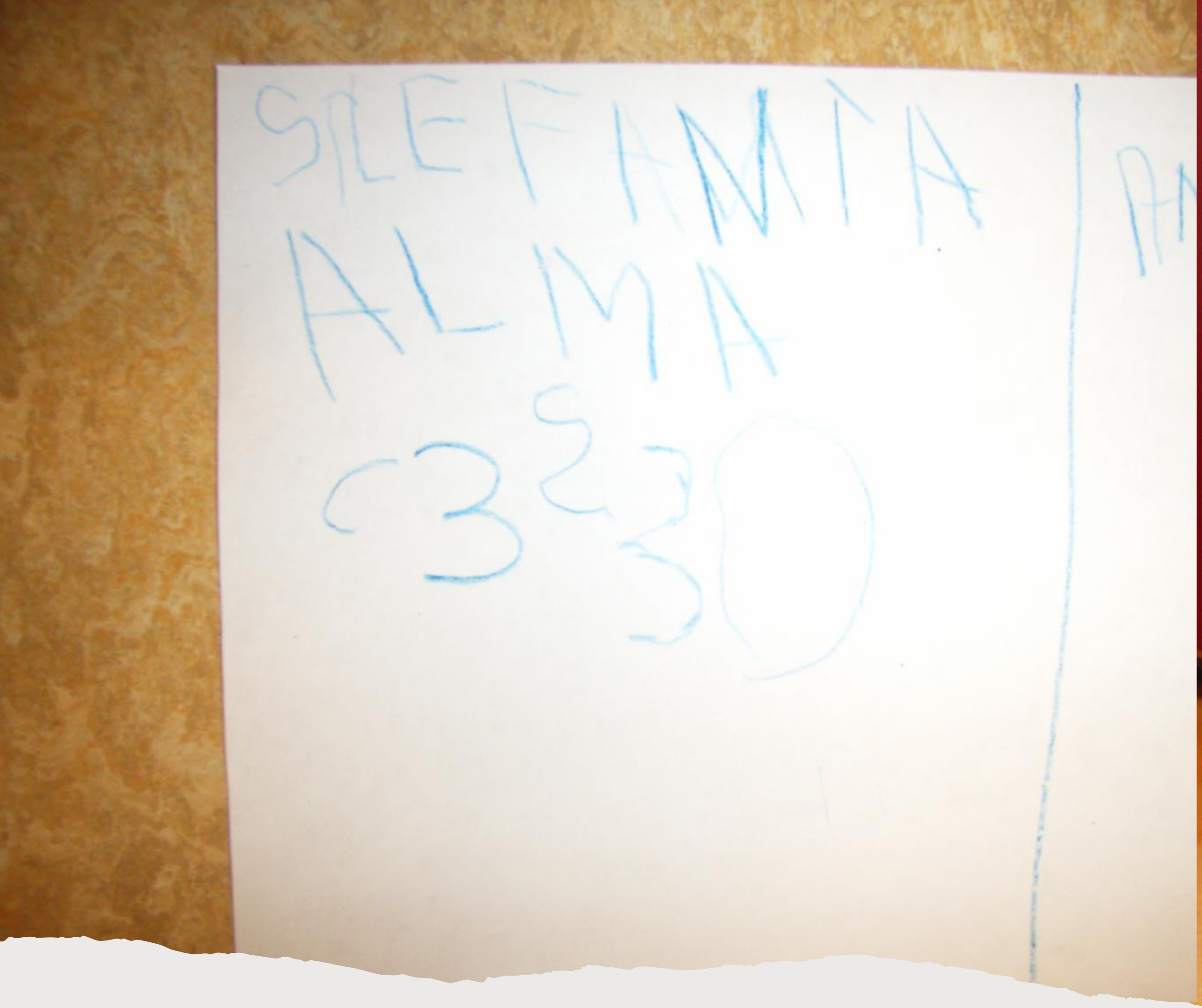

Hvað eru margir gulir kubbar?

Íþróttir og hreyfing

Heimsókn í Reykjaneshöllina varð kveikjan að verkefni þar sem fótboltavöllur var búinn til.

Íþróttir og hreyfing

Kennari: Af hverju heitir þetta áhorfendastúkur?

Birgitta: Þá er maður að horfa á!

Hvert barn ætlar að gera 2 karla en í hópnum eru 6 börn.
Börn: 6 karla í hvoru liði.
Börn: 3+3 eru 6.
Kennari: Við ætlum að búa til tvö lið. Hvað þarf þá að búa til marga karla?
Birgitta: 12.
Kennari: Af hverju 12?
Birgitta: Af því að 6+6 eru 12.
Kennari: Ef hvert barn býr til 2 karla hvað erum við þá komin með marga?
Börn: Þá eru þeir 12.

Miðlalæsi

Tæknilæsi

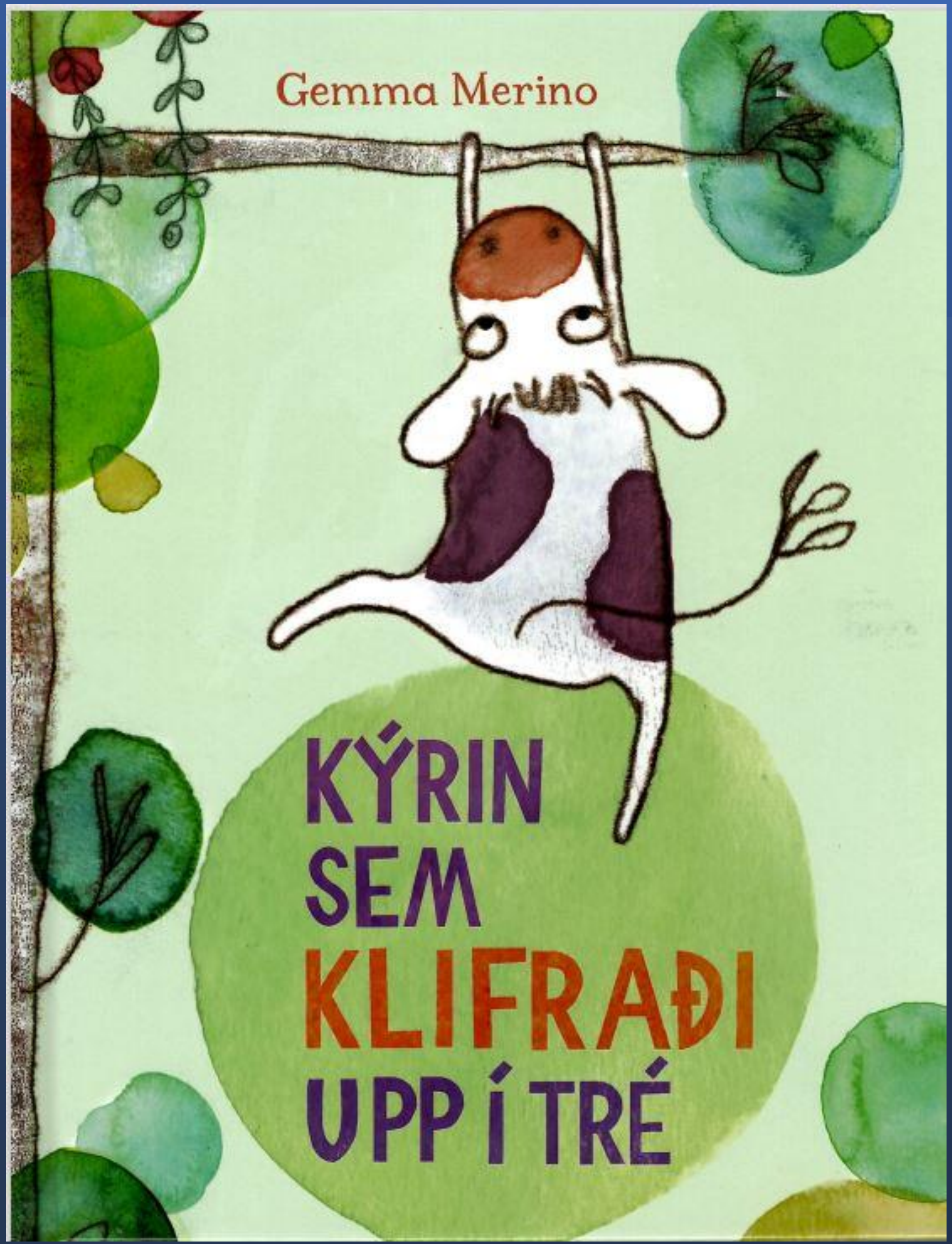
Gemma Merino
KÝRIN
SEM
KLIFRAÐI
UPP Í TRÉ

Hvaða dæmi um tækni sjáið þið á myndinni?

Dæmi um könnun um notkunarmöguleika hluta eða umbreytingamynd hluta.

Börnin þekkja ekki raunverulegt notkunargildi hlutanna. Við erum ekki að leitast eftir því að þau skilji hvað hlutirnir eru í raun heldur. Spyrjum okkar frekar hvers konar hugsanarferli hlutirnir gætu hvatt til. Hvaða möguleikar liggja í eðli hluta?

„EINS OG EGG“

Stafrænt læsi

- lære á stafræna miðla, efla hæfni sína á því sviði og hagnýta sér stafræna tækni í daglegu lífi,
- verða meðvituð, gagnrýnin á stafræna tækni,
- beita stafrænni tækni í leik á skapandi hátt,

Það sem gott er að hafa íhuga þegar við veljum hvaða forrit við ætlum að nota er;

- Hvort smáforritið sé skapandi?
- Hver er tilgangurinn með því?
- Hvetur forritið til samvinnu barnanna?
- Býður forritið uppá samþættingu tjáningaleiða, t.d. tónlist, dans, leiklist og fl.
- Apple-Tv hvetur til samvinnu, samþættingar tjáningaleiða og sköpunar þegar verið er að vinna með mismunandi forrit.

SKJÁVARPA - GREPPIKLÓ

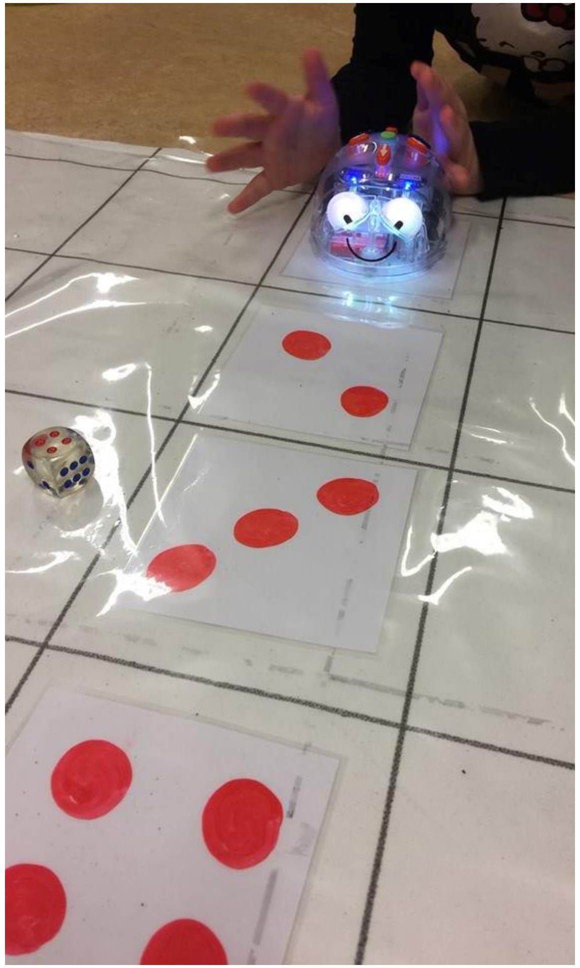

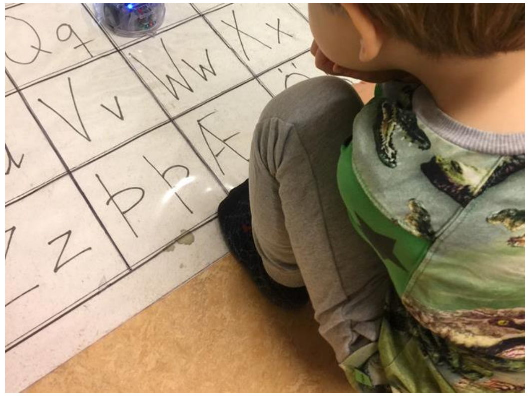

BLUEBOOT

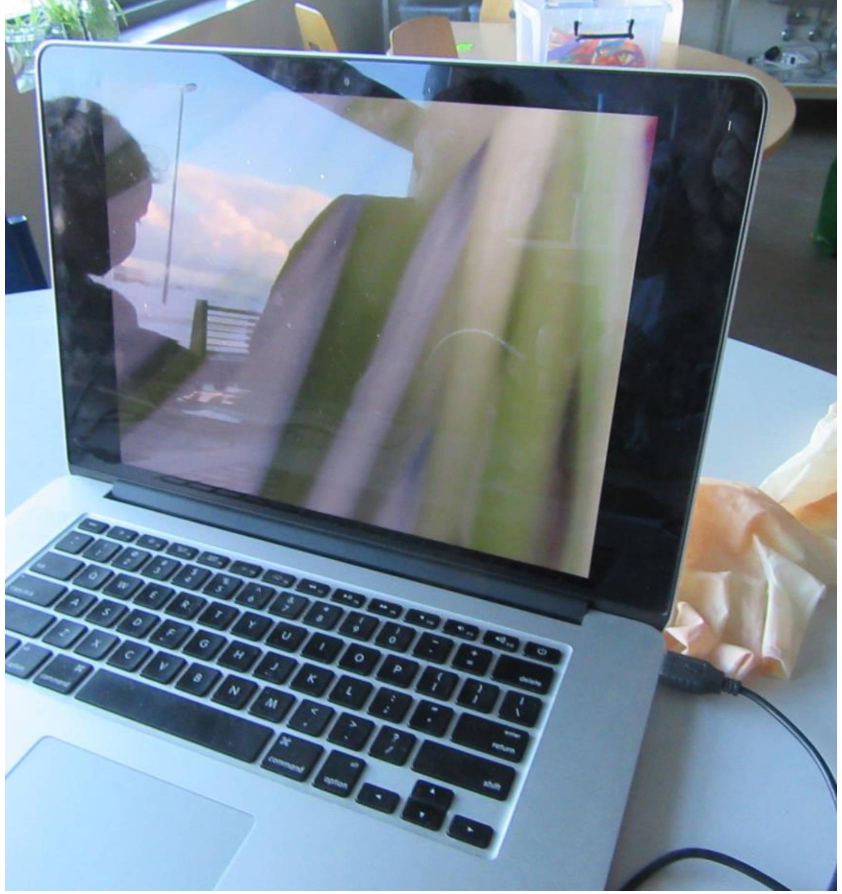

DINO-LITE

PAINT SPARKLE

Puppet Pals

eTwinning – Inspired by opera

↓

Tröllasaga

LÆSISTENGD SKYNJUN

Rauðhetta og úlfurinn

SNERTI- ,JAFNVÆGIS- OG STÖÐUSKYN

Rauðhetta er á leiðinni til ömmu. Hún er búin að hitta úlfinn og er nú að tína blóm í skóginum.

ÍSLAND
Garður
Pp
Mývatn
Bolungavík
Neskaupstaður
Dalvík
Ísafjörður
Úlfljótsvatn
Loðmundafjörður
Vopnafjörður
Vatnajökull
Hrísey
Esja

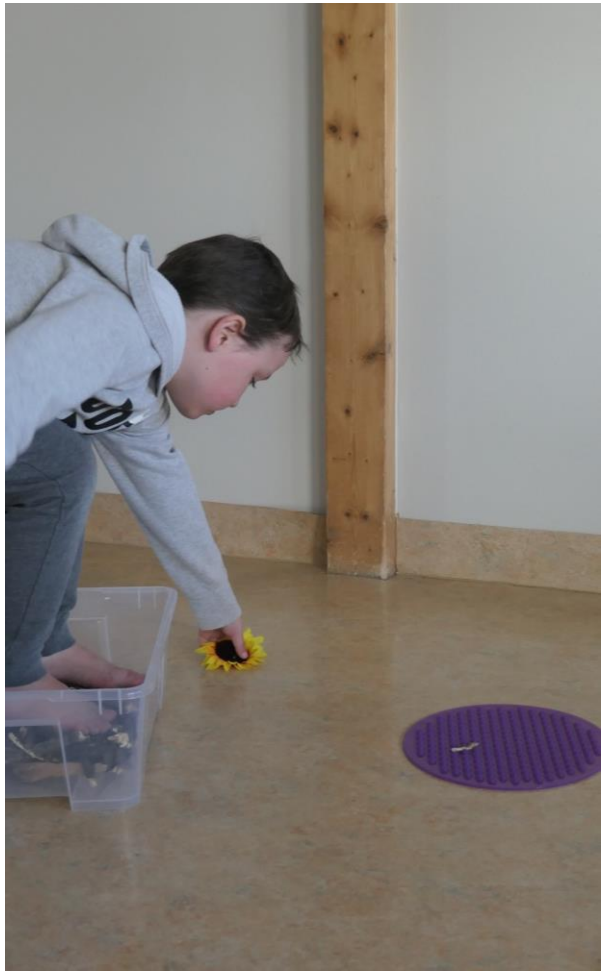

DONT
FEED
THE
DINOS

SJÓNSKYN

Amma, af hverju ertu með svona stór augu?

DONT

HEYRNASKYN

Amma af hverju ertu með svona stór eyru?

LYKTARSKYN

Amma, af hverju ertu með svona stórt nef?

BRAGÐSKYN

Hvernig bragðaðist Rauðhetta?

SNERTISKYN

Hvernig var að vera í maga úlfsins?

LÍFFÆRASKYN

Hvernig líður úlfurinn þegar hann er svangur?